

PRAVILNIK

O NAČINU VRŠENJA SLUŽBE OSIGURANJA, NAORUŽANJU I OPREMI I UPOTREBI VATRENOG ORUŽJA I DRUGIH SREDSTAVA PRINUDE U ZAVODIMA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA I DRUGIH MJERA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI - OPĆA ODREDBA

Član 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se način vršenja službe osiguranja, naoružanje i oprema, upotreba vatrenog oružja i drugih sredstava prinude u Zavodima za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zavod).

DIO DRUGI - NAČIN VRŠENJA SLUŽBE OSIGURANJA

I - ZAJEDNIČKA ODREDBA

Član 2.

Službu osiguranja u Zavodu vrše ovlašteni zavodski službenici na osnovu Zakona Bosne i Hercegovine o izvršenju krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera (u daljem tekstu: Zakon), ovog Pravilnika, uputstava i naređenja upravnika Zavoda i rukovodećih službenika koji pomažu upravniku Zavoda u rukovođenju pojedinim oblastima rada.

II - POSLOVI SLUŽBE OSIGURANJA

Član 3.

Služba osiguranja u Zavodima vrši osiguranje zatvorenika, spoljno i unutrašnje osiguranje Zavoda i njihovih objekata i preduzima mjere za održavanje osiguranja pridržavanja pravila kućnog reda u Zavodima, a naročito:

- a) osigurava prisustvo zatvorenika i pritvorenika i sprječava njihovo bjekstvo iz Zavoda,
- b) osigurava Zavod od napada spolja,
- c) osigurava radilišta i prostorije u kojima se nalaze, borave i rade zatvorenici,
- d) osigurava prisustvo zatvorenika na vanjskim radilištima,
- e) osigurava sprovođenje i pridržavanje pravila kućnog reda Zavoda i održavanje discipline među zatvorenici i pritvorenicima,
- f) otkriva i prijavljuje povrede pravila kućnog reda i radne discipline, sprječava izvršavanje krivičnih djela od strane zatvorenika i pritvorenika i prijavljuje izvršenje ovih djela,
- g) vrši sprovođenje i osigurava prisustvo zatvorenika i pritvorenika kad se nalaze izvan Zavoda,
- h) sprječava samopovrjeđivanje zatvorenika i pritvorenika i pruža pomoć povrijeđenim,
- i) u slučaju povrede discipline većih razmjera i povreda pravila kućnog reda bez odlaganja preduzima odgovarajuće mjere,
- j) interveniše u slučaju požara i drugih elementarnih nepogoda u Zavodu,

k) vrši pretres zatvorenika i pritvorenika, pregled i kontrolu njihovih stvari, kao i kontrolu pošiljki upućenih ovim licima,

l) po potrebi vrši pretres lica koja dolaze u posjetu osuđenim i pritvorenim licima.

Član 4.

U skladu sa utvrđenom kategorizacijom Zavoda služba osiguranja vrši:

a) u Zavodima zatvorenog tipa: vanjsko osiguranje, unutrašnje osiguranje, sprovednu službu, dežurnu službu i službu osiguranja osuđenih lica na radu izvan Zavoda,

b) u Zavodima poluotvorenog tipa: osiguranje Zavoda, dežurnu službu, osiguranje vanjskih radilišta i sprovednu službu,

c) u Zavodima za žene, unutrašnje osiguranje vrše žene pripadnice službe osiguranja.

III - ORGANIZACIJA RADA SLUŽBE OSIGURANJA

Član 5.

(1) Služba osiguranja vrši se u smjenama, u trajanju od osam sati, s tim da se osigura svakodnevno i neprekidno vršenje njenih poslova i zadataka u Zavodu.

(2) Raspored vršenja poslova i zadataka u smjenama određuje upravnik ili lice koje on ovlasti, prema potrebi službe i uslovima rada.

(3) U slučaju povrede discipline i pravila kućnog reda većih razmjera od strane zatvorenika, požara, poplave i drugih elementarnih nepogoda, kao i u drugim slučajevima kada to naredi upravnik, ovlašteni zavodski službenik je dužan odazvati se pozivu i izvan radnog vremena.

(4) Ovlašteni zavodski službenik je dužan obavijestiti komandira odjeljenja zavodske policije (u daljem tekstu: komandir odjeljenja) kada u slobodno vrijeme odlazi iz mjesta stanovanja.

Član 6.

U Zavodu zatvorenog tipa se prema potrebi i mogućnostima osiguravaju određene prostorije sa krevetima i posteljinom za smještaj ovlaštenih zavodskih službenika.

IV - PRAVA I DUŽNOSTI OVLAŠTENIH ZAVODSKIH SLUŽBENIKA

Član 7.

Dužnosti ovlaštenog zavodskog službenika su:

a) da poznaje propise o vršenju službe osiguranja, zakonske i druge propise na osnovu kojih vrši službu, kao i poslove i radne zadatke na koje je raspoređen,

b) da na vrijeme prima dužnost i da službu vrši neprekidno dok traje smjena,

c) da na određeni način održava vezu sa drugim zavodskim službenicima na dužnosti, sa komandrom odjeljenja i dežurnim službenim licima i da u slučaju potrebe drugom zavodskom službeniku obavezno pritekne u pomoć,

d) da na vrijeme izvještava upravnika, odnosno komandira odjeljenja o svojim zapažanjima u vršenju službe,

- e) da alarmira i interveniše u slučaju masovnije povrede discipline i povrede kućnog reda ili radne dužnosti, požara, poplave ili drugih elementarnih nepogoda,
- f) da upotrijebi vatreno oružje ili druga sredstva prinude u slučajevima i pod uslovima određenim Zakonom i ovim Pravilnikom,
- g) da se u službenim odnosima sa upravnikom ovlaštenim službenicima Ministarstva pravde, pripadnicima službe osiguranja i drugim službenicima u Zavodu oslovljava prema zvanju i položaju,
- h) da svojim ponašanjem u službi i van službe čuva svoj ugled i ugled Zavoda,
- i) da službu vrši uredno podšišan, obrijan, odnosno sa urednom bradom,
- j) da u neposrednom kontaktu persira zatvorenike i pritvorenike,
- k) da pravilno rukuje i upotrebljava sredstva naoružanja i opremu koja mu je data na službenu upotrebu,
- l) da pohađa predavanja koja se organizuju radi stručnog obrazovanja i usavršavanja,
- m) da učestvuje u vježbama za održavanje fizičke spremnosti i obučavanja u borilačkim vještinama,
- n) da učestvuje u gađanjima iz vatrenog oružja.

Član 8.

Ovlaštenom zavodskom službeniku je zabranjeno:

- a) da se udaljava sa radnog mjesta, sa prostora koji mu je određen za kretanje ili da napušta lica koja su mu povjerena na čuvanje, odnosno sprovođenje.
- b) da noću ulazi u prostorije u kojima se nalaze zatvorenici i pritvorenici, osim kada je potrebno ukazati pomoć povrijeđenom ili bolesnom licu, kada mu je to naređeno ili u drugim opravdanim slučajevima, uz prethodnu obavijest nekog drugog ovlaštenog lica,
- c) da prilikom obavljanja zadataka na radnom mjestu razgovara sa prolaznicima,
- d) da neovlaštenim licima daje podatke i druga obavještenja koja su u vezi sa vršenjem službe i radom Zavoda,
- e) da u Zavod pusti neovlašteno lice bez odobrenja upravnika, odnosno lica koje ga zamjenjuje,
- f) da čini druge radnje koje bi išle na štetu pravilnog i efikasnog vršenja službe.

Član 9.

Ovlašteni zavodski službenik je dužan da u vršenju svojih poslova i zadataka, prema zatvorenicima i pritvorenicima postupa čovječno i sa poštovanjem njihovog ljudskog dostojanstva, s očuvanjem njihovog tjelesnog i duševnog zdravlja, vodeći pri tome računa da se održi potreban red i disciplina.

Član 10.

Ovlašteni zavodski službenik je dužan da zatvorenike i pritvorenike upozorava na odgovornost za povrede ili pokušaje povreda pravila kućnog reda i radne discipline i da u slučaju potrebe može upotrijebiti odgovarajuća sredstva prinude.

Član 11.

Ovlašteni zavodski službenik će udaljiti zatvorenika sa mjesta gdje mu pristup nije dozvoljen.

Član 12.

(1) U svakom slučaju narušavanja discipline, odnosno povrede pravila kućnog reda, od strane zatvorenika i pritvorenika, ovlašteni zavodski službenik je dužan uputiti prijavu komandiru odjeljenja.

(2) Prijava iz stava (1) ovog člana, treba da sadrži: ime i prezime počinioca disciplinskog prekršaja, vrijeme, mjesto, način izvršenja i posljedice učinjene povrede ili pravila kućnog reda, kao i mjere koje je podnosilac prijave tom prilikom preduzeo.

Član 13.

(1) Ako zatvorenik izvrši krivično djelo teške tjelesne povrede ili kada je nastupila smrt ili pokušaj samopovređivanja, ili ako je došlo do nesreće na poslu zatvorenika, zavodski službenik će izvršiti osiguranje mjesta gdje se događaj desio, kao i tragova i predmeta koji su od interesa za obavljanje uviđaja od strane ovlaštenih organa.

(2) Ovlašteni zavodski službenik je dužan da o događaju i preduzetim mjerama osiguranja iz stava (1) ovog člana, bez odlaganja, obavijesti upravnika, a ako se sa zatvorenikom nalazi udaljen od Zavoda i najbližu stanicu policijske uprave.

Član 14.

(1) Kada je na dužnosti ovlašteni zavodski službenik je dužan da spriječi nepozvanim licima pristup u krug Zavoda ili u pojedine njegove objekte.

(2) Kada je na dužnosti ovlašteni zavodski službenik može legitimisati i zadržati svako lice koje neovlašteno ulazi u krug Zavoda ili se približava njegovim objektima ili se nepozvano približava zatvorenicima kada su izvan Zavoda.

V - PRETRES ZATVORENIKA

Član 15.

(1) Radi održavanja unutrašnjeg reda i discipline ovlašteni zavodski službenik može, prema ukazanoj potrebi, izvršiti pretres zatvorenika i pritvorenika i prostorija u kojima oni borave, kao i pregled stvari kojima se služe, odnosno posjeduju.

(2) Pretres zatvorenika vrši se obavezno prilikom stupanja na izdržavanje kazne zatvora, prilikom povratka sa rada na vanjskom radilištu, prilikom sprovođenja zatvorenika i pritvorenika i prilikom stavljanja zatvorenika u prostorije za izdržavanje disciplinske kazne.

(3) Radi pronalaska predmeta koje nije dozvoljeno držati i upotrebljavati, pretres zatvorenika i pritvorenika i pretres prostorija u kojima borave i rade, može se izvršiti u svako vrijeme.

Član 16.

(1) Pretres u slučajevima iz člana 15. ovog Pravilnika vrši se po naređenju upravnika, komandira odjeljenja, a po vlastitom nahođenju ovlaštenog zavodskog službenika, samo kad je s obzirom na okolnosti slučaja neophodno da se pretres izvrši bez odlaganja.

(2) O svakom izvršenom pretresu, koji je preduzeo po vlastitom nahođenju, ovlašteni zavodski službenik je dužan odmah obavijestiti komandira odjeljenja.

(3) Kada se pretpostavlja da se mogu pronaći predmeti koji su upotrijebljeni ili namijenjeni za vršenje krivičnih djela ili koji mogu poslužiti kao dokaz u postupku, pretres se vrši u prisustvu dva svjedoka.

(4) Pretres ličnih stvari vrši se u prisustvu zatvorenika i pritvorenika.

Član 17.

Pretres zatvorenika i pritvorenika ženskog pola vrši ovlašteni zavodski službenik - žena ili drugo žensko lice koje odredi upravnik.

Član 18.

(1) O izvršenom pretresu u slučajevima iz člana 15. stav (2) i člana 16. stav (3) ovog Pravilnika sastavlja se zapisnik.

(2) U zapisnik se unose podaci o oduzetim stvarima koje nisu dozvoljene da ih posjeduje zatvorenik.

VI - SPROVOĐENJE ZATVORENIKA

Član 19.

(1) Sprovođenje zatvorenika vrši se specijalnim vozilima namijenjenim za tu svrhu ili drugim pogodnim vozilima.

(2) Sprovođenje treba izvršiti tako da se po mogućnosti ne prekida put do mjesta predaje lica koje se sprovodi.

(3) Ako se sprovođenje iz bilo kojeg razloga mora prekinuti, prekid treba izvršiti u mjestu u kome postoji Zavod ili stanica policijske uprave.

Član 20.

(1) Prilikom sprovođenja umobolnih zatvorenika obavezno je prisustvo zdravstvenog radnika.

(2) Sprovođenje bolesnih i iznemoglih lica ili trudnih žena vrši se na osnovu prethodno pribavljenog mišljenja ljekara o sposobnosti takvih lica za sprovođenje, odnosno putovanje.

(3) Sprovođenje bolesnih i iznemoglih lica ili trudnih žena, može se vršiti i bez prethodno pribavljenog mišljenja ljekara, ako je neophodno da se ova lica hitno upute u zdravstvenu ustanovu radi ljekarske intervencije.

Član 21.

Komandir odjeljenja određuje potreban broj ovlaštenih zavodskih službenika za sprovođenje. Broj ovlaštenih zavodskih službenika određuje se prema načinu sprovođenja, broju i ličnim svojstvima lica koja se sprovode, vremenskom trajanju sprovođenja i drugim okolnostima.

Član 22.

(1) Ovlaštenom zavodskom službeniku, koji sprovodi lice, predaje se uputni akt i oduzete stvari ovog lica, kao i hrana za lice koje se sprovodi.

(2) Prilikom prijema uputnog akta, ovlaštenom zavodskom službeniku se daju nužna obavještenja o ličnim svojstvima lica koje se sprovodi, a naročito o njegovim eventualnim sklonostima za izazivanje nereda i bjekstva, te koja se sredstva prinude mogu upotrijebiti prema licu koje se sprovodi.

(3) Ovlašteni zavodski službenik je dužan da upozori lice koje sprovodi, da je dužno da se pridržava njegovih naređenja i da će svaki pokušaj otpora ili bjekstva biti savladan silom.

Član 23.

Za vrijeme sprovođenja, licu koje se sprovodi, neće se dozvoliti da dolazi u dodir sa građanima, da sa njima razgovara ili da od njih bilo šta prima. Prema potrebi, može se zabraniti i međusobni razgovor lica koja se sprovode.

Član 24.

- (1) Ovlašteni zavodski službenik je odgovoran za ličnu sigurnost lica koje sprovodi.
- (2) Ovlašteni zavodski službenik je dužan da spriječi svaki napad ili pokušaj napada na lice koje sprovodi, da spriječi pokušaj njegovog oslobađanja od strane trećih lica, kao i njegovo samopovređivanje.
- (3) U slučaju pokušaja bjekstva lica koje se sprovodi, ovlašteni zavodski službenik je dužan da preduzme mjere u cilju njegovog hvatanja, odnosno sprječavanja bjekstva.
- (4) Ako lice koje se sprovodi uspije da pobjegne, ovlašteni zavodski službenik je dužan da goni to lice i da u cilju hvatanja primijeni ovlaštenja iz čl. 33. i 34. Zakona i da o bjekstvu odmah obavijesti najbližu stanicu policijske uprave i pruži im potrebne podatke o odbjegli licu.

Član 25.

- (1) Lice koje se sprovodi, kao i njegove stvari, predaju se uz potvrdu organu ili drugom pravnom licu koje su naznačene u uputnom aktu.
- (2) Prilikom predaje lica koje je sprovodio, ovlašteni zavodski službenik će obavijestiti odgovorno lice kojem je izvršena predaja o svim važnijim događajima i zapažanjima o licu koje je sproveo.
- (3) Po povratku u Zavod ovlašteni zavodski službenik podnosi pismeni izvještaj komandiru odjeljenja o toku sprovođenja i predaji lica i njegovih stvari.
- (4) Izvještaj sadrži, po pravilu, sve podatke o ponašanju zatvorenika tokom sprovođenja, o problemima tokom putovanja (pokušaj bjekstva, otkazivanje poslušnosti, eventualnoj upotrebi prevoznih sredstava i sredstava veze itd.) i sva druga bitna zapažanja.

DIO TREĆI - NAORUŽANJE I OPREMA SLUŽBE OSIGURANJA

Član 26.

- (1) Naoružanje službe osiguranja u Zavodima zatvorenog tipa sastoji se od vatrenog oružja i municije, hemijskog oružja i hemijskih sredstava.
- (2) Vatreno oružje je: pištolj i puška (automatska i poluautomatska), automat i snajperska puška.
- (3) Hemijsko oružje je: plinski pištolj, a hemijska sredstva su: raspršivači i razne vrste sprejeva za koje je izdat atest.

Član 27.

- (1) Oprema službe osiguranja u Zavodima zatvorenog tipa sastoji se od sredstava veze, motornih vozila i sredstava posebne opreme.

(2) Sredstva posebne opreme su: gumene palice, kacige, pancir košulja, džepna lampa, zaštitna maska, sredstva za vezivanje i sredstva za pružanje pomoći.

Član 28.

(1) Naoružanje službe osiguranja u Zavodima poluotvorenog tipa sastoji se od pištolja s municijom i raznih vrsta sprejeva za koje je izdat atest.

(2) Oprema službe osiguranja u Zavodima poluotvorenog tipa sastoji se od sredstava veze i motornih vozila.

(3) Sredstva posebne opreme su: gumene palice, sredstva za vezivanje i sredstva za pružanje pomoći, džepna lampa i zaštitna maska.

Član 29.

Vatreno oružje, hemijsko oružje, hemijska sredstva i municija čuvaju se na naročito osiguranom mjestu, prema odredbama Pravilnika o smještaju i čuvanju oružja, vođenja evidencije o prometu oružja i municije i obrascima i sadržaju obrazaca za vođenje te evidencije ("Službeni list SRBiH", br. 31/78 i 28/90), vodeći računa da nisu dostupna osuđenim zatvorenicima.

Član 30.

O naoružanju i opremi u Zavodu vodi se posebna evidencija, u skladu sa članom 29. ovog Pravilnika.

Član 31.

(1) Naoružanje i sredstva posebne opreme kojim su zaduženi ovlašteni zavodski službenici ili koje se nalazi na čuvanju u Zavodu, mora se održavati u ispravnom stanju.

(2) Nestanak, uništenje ili oštećenje sredstava naoružanja i posebne opreme, ovlašteni zavodski službenik je dužan odmah prijaviti komandiru odjeljenja ili u njegovom odsustvu komandiru smjene.

Član 32.

(1) Ovlašteni zavodski službenik koji namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokuje nestanak, uništenje ili oštećenje sredstava naoružanja i posebne opreme, dužan je da prouzrokovanu štetu nadoknadi.

(2) Postojanje štete i njenu visinu utvrđuje komisija u zavodu, u skladu sa odredbama o naknadi štete iz Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 26/04).

Član 33.

(1) Vatreno oružje može se nositi samo na dužnosti.

(2) Kada ovlašteni zavodski službenik nije na dužnosti, vatreno oružje kojim je zadužen čuva se u Zavodu.

Član 34.

U slučaju prestanka radnog odnosa ovlašteni zavodski službenik je dužan da preda u ispravnom stanju vatreno oružje i opremu kojom je zadužen.

Član 35.

Provjeravanje ispravnosti sredstava naoružanja i posebne opreme vrši se prilikom redovnog pregleda, prilikom izvođenja vježbi i na smotrama službe osiguranja koja se vrši najmanje jedanput u tri mjeseca i kojima prisustvuju upravnik i komandir odjeljenja.

Član 36.

- (1) Stručno-tehnički pregled ispravnosti naoružanja i opreme vrši svake godine komisija koju formira upravnik.
- (2) O izvršenom stručno-tehničkom pregledu sastavlja se zapisnik i jedan njegov primjerak dostavlja se Ministarstvu pravde.

Član 37.

- (1) Opravke sredstava naoružanja mogu se vršiti samo u radionicama koje su za to registrovane.
- (2) Rashodovanje sredstava naoružanja i pojedinih dijelova opreme vrši se na prijedlog komisije iz člana 36. ovog Pravilnika, po propisima o materijalnom poslovanju organa uprave.

DIO ČETVRTI - UPOTREBA VATRENOG ORUŽJA I DRUGIH SREDSTAVA PRINUDE

I - OPĆA PRAVILA

Član 38.

- (1) Pod vatrenim oružjem u smislu člana 26. i člana 28. stav (1) ovog Pravilnika, podrazumijeva se oružje kojim su naoružani ovlašteni zavodski službenici.
- (2) Pod sredstvima prinude podrazumijevaju se: fizička snaga, gumena palica, hemijska sredstva, šmrkovi sa vodom, topovi sa vodom, specijalno obučeni psi, upotreba fizičkih sredstava za ograničenje kretanja (u daljem tekstu: vezivanje) i izdvajanje.

Član 39.

- (1) Prema stepenu osiguranja i ograničenju slobode zatvorenika, kao i prema prirodi poslova i zadataka koji se obavljaju, određuje se vrsta naoružanja ovlaštenog zavodskog službenika.
- (2) Kad vrše vanjsko osiguranje Zavoda zatvorenog tipa, ovlašteni zavodski službenici mogu biti naoružani pištoljima, puškama, automatima i snajperskim puškama.
- (3) Kad vrše osiguranje Zavoda poluotvorenog tipa, kao i kad vrše sprovođenje zatvorenika i pritvorenika, ovlašteni zavodski službenici su naoružani pištoljima, a mogu imati i puške.
- (4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana, ovlašteni zavodski službenici mogu biti naoružani oružjem iz stava (2) ovog člana, kada vrše sprovođenje veće grupe zatvorenika.

Član 40.

- (1) Kada je ovlašteni zavodski službenik na dužnosti među zatvorenicima i pritvorenicima unutar Zavoda ne može nositi vatreno oružje i gumenu palicu.
- (2) Gumena palica se drži u posebnom spremištu ili u prostoriji u kojoj boravi dežurni i koristit će se samo u slučaju posebnih opasnosti.

Član 41.

- (1) Svaki ovlašteni zavodski službenik zadužen je vatrenim oružjem i opremom prema pravilima koje propisuje upravnik uz saglasnost Ministarstva pravde.

(2) Ovlašteni zavodski službenik može biti naoružan vatrenim oružjem samo prilikom obuke ili u izuzetnim prilikama po naređenju upravnika.

(3) Ovlašteni zavodski službenik ne može drugim licima davati na korištenje vatreno oružje i opremu kojom je zadužen.

Član 42.

Upravnik, a u njegovoj odsutnosti komandir odjeljenja, oduzet će ovlaštenom zavodskom službeniku vatreno oružje i opremu u sljedećim slučajevima:

- a) kada je protiv njega određen pritvor zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično djelo;
- b) za vrijeme udaljenja sa dužnosti;
- c) kada se upotrebom alkohola ili na drugi način doveo u stanje koje smanjuje sposobnost za obavljanje službenih zadataka;
- d) kada iz zdravstvenih razloga nije sposoban da rukuje vatrenim oružjem i
- e) u drugim slučajevima kada postoji osnovana sumnja da vatreno oružje može biti zloupotrijebljeno, kao i u slučaju prekoračenja ovlaštenja.

Član 43.

Komandir odjeljenja je dužan naročito:

- a) da vrši nadzor nad čuvanjem i održavanjem naoružanja i opreme;
- b) da se stara o evidenciji naoružanja i opreme i
- c) da organizuje i rukovodi izvođenjem obuke i gađanja.

Član 44.

Ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje ili druga sredstva prinude prema osuđenicima i pritvorenicima samo u slučajevima predviđenim čl. 31. i 33. Zakona i na način utvrđen ovim Pravilnikom.

Član 45.

Pri upotrebi vatrenog oružja ili drugih sredstava prinude ovlašteni zavodski službenik je dužan da čuva život drugih lica.

Član 46.

Ako postoje mogućnosti i uslovi da se može upotrijebiti više sredstava prinude, upotrijebit će se najprije ono sredstvo prinude koje je po posljedicama najblaže za lice prema kojem se primjenjuje, s tim da se njegovom primjenom osigura izvršenje službenog zadatka.

Član 47.

(1) Napad u smislu tačke 2. stava (1) člana 33. Zakona postoji ako je protivpravan, a izvršen je vatrenim oružjem, opasnim oruđem ili drugim predmetom kojim se može ugroziti život lica prema kojima je napad usmjeren, ili je izvršen od strane jednog ili više lica.

(2) Kao napad na objekat u smislu tačke 3. stava (1) člana 33. Zakona smatra se svaka radnja usmjerena na uništenje ili teže oštećenje objekta ili pojedinih njegovih dijelova ili na kvarenje, uništenje ili zloupotrebu uređaja i opreme u objektu, kao i pokušaj nasilnog prodiranja u krug Zavoda.

(3) U slučajevima iz st.(1) i (2) ovog člana ovlašteni zavodski službenik će upotrijebiti vatreno oružje samo ako napad ne može odbiti upotrebom fizičke snage i drugih sredstava prinude.

II - UPOTREBA VATRENOG ORUŽJA

Član 48.

(1) Ovlašteni zavodski službenik će upotrijebiti vatreno oružje u smislu tačke 4. stava (1) člana 33. Zakona, kada se zatvorenik u cilju bjekstva penje na zid ili se nalazi na zidu ili je prešlo zid zavoda zatvorenog tipa.

(2) U slučaju iz stava (1) ovog člana ovlašteni zavodski službenik će gađati u dio tijela gdje neće nastupiti smrtna posljedica.

Član 49.

(1) Ako zatvorenik prilikom sprovođenja pokuša bjekstvo, vatreno oružje se može upotrijebiti samo ako se to lice sprovodi u Zavod zatvorenog tipa.

(2) U nalogu za sprovođenje ili čuvanje zatvorenika van Zavoda naročito se navodi da li ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje u slučaju pokušaja bjekstva lica koje sprovodi ili čuva.

(3) Ako sprovodi lice prema kojom je u slučaju bjekstva dozvoljena upotreba vatrenog oružja, ovlašteni zavodski službenik je dužan na to upozoriti to lice.

(4) Odredbe stava (1) ovog člana primjenjuju se i na pritvorenike za koje se osnovano sumnja da su počinili krivično djelo za koje je predviđena kazna zatvora od 15 godina ili kazna dugotrajnog zatvora.

Član 50.

Upotreba vatrenog oružja u uslovima iz člana 48. ovog Pravilnika nije dozvoljena u slučajevima bjekstva:

- a) trudne žene sa vidljivim znacima trudnoće;
- b) maloljetnog lica kojem je izrečena odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni zavod;
- c) lica osuđena na kaznu maloljetničkog zatvora izuzev u slučajevima utvrđenim u stavu (1) tač. 1., 2. i 3. člana 33. Zakona;
- d) prekršajno kažnjena lica;
- e) lica koja se upućuju na izdržavanje kazne zatvora sa slobode;
- f) lica kojem je izrečena mjera sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 51.

(1) Ovlašteni zavodski službenik će kod bjekstva zatvorenika ili pritvorenika iz čl. 48. i 49. ovog Pravilnika pokušati uhvatiti takvo lice, uz istovremeni poziv: "Stoj, pucat ću". Ako lice u bjekstvu ne stane, ovlašteni zavodski službenik će ponoviti poziv, pa ako ono ni na ponovljeni poziv ne stane, a ne postoji druga mogućnost da mu se spriječi bjekstvo, ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje.

(2) Ako to uslovi dozvoljavaju poslije drugog poziva, ovlašteni zavodski službenik, prije nego što puca u lice koje bježi, pucat će u zrak.

(3) Noću ili u gustoj magli, odnosno na nepreglednom terenu ili u šumi, kao i kad zatvorenik ili pritvorenik bježi prema šumi ili u pravcu objekta gdje može da se sakrije, ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti vatreno oružje i poslije prvog poziva da takvo lice stane.

(4) Ako zatvorenik ili pritvorenik bježi prema grupi ljudi ili se skriva u grupi ljudi, pa postoji mogućnost da bi neko od njih mogao da bude pogođen ili da bi moglo da bude pogođeno neko drugo lice van te grupe, ovlašteni zavodski službenik ne smije upotrijebiti vatreno oružje.

Član 52.

Pucanje u zrak radi signalizacije, traženja pomoći ili zastrašivanja ne smatra se upotrebom vatrenog oružja u smislu ovog Pravilnika.

Član 53.

U slučaju upotrebe vatrenog oružja sa smrtnim posljedicama, upravnik ili komandir odjeljenja sklonit će sa lica mjesta ovlaštenog zavodskog službenika koji je upotrijebio vatreno oružje, i pružiti mu zaštitu od drugih građana.

III - UPOTREBA FIZIČKE SNAGE I GUMENE PALICE

Član 54.

Ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti fizičku snagu i gumenu palicu radi savladavanja aktivnog i pasivnog otpora zatvorenika ili pritvorenika u slučaju kada je to neophodno da bi se spriječilo njegovo bjekstvo, fizički napad na službenika Zavoda, nanošenje povreda drugom licu, samopovređivanje ili prouzrokovanje materijalne štete od strane tog lica, napad na objekat koji ovlašteni zavodski službenik osigurava, kao i kada je nužno da se spriječi fizički otpor tog lica u vezi sa zakonitim naređenjem ovlaštenih službenih lica ili izvršavanjem službenog zadatka.

Član 55.

(1) Aktivni otpor postoji kada zatvorenik ili pritvorenik pruža otpor upotrebom oružja, oruđa i drugih predmeta ili fizičke snage i na taj način onemogućava ovlaštenom zavodskom službeniku da izvrši službeni zadatak.

(2) Podsticanje na otpor smatra se kao aktivni otpor.

(3) Pasivni otpor postoji kada se zatvorenik ili pritvorenik ogлуši o poziv ili zakonito naređenje ovlaštenog zavodskog službenika time što se stavi u takav položaj (legne na tlo, uhvati se za neki stabilan predmet, neće da ide i slično) kojim onemogućava izvršenje službene radnje.

Član 56.

(1) Kao upotreba fizičke snage i gumene palice smatraju se udarac palicom, odnosno zahvatanje i druge vještine odbrane ili napada, kojima se zatvorenik ili pritvorenik prinuđava na izvršenje naređenja.

(2) Ovlašteni zavodski službenik je dužan da prestane da upotrebljava fizičku snagu i gumenu palicu čim prestane neposredni napad ili otpor od strane lica protiv koga je upotrijebljena.

Član 57.

(1) Prilikom upotrebe gumene palice ovlašteni zavodski službenik ne smije zatvorenika udariti po glavi i drugim osjetljivim dijelovima tijela.

(2) Gumena palica se ne smije upotrijebiti prema zatvorenicima i pritvorenicima koji su očigledno bolesni, stari ili su teški invalidi, kao i prema ženama čija je trudnoća vidljiva, osim ako takva lica vatrenim oružjem, odnosno drugim opasnim sredstvom ugrožavaju život ovlaštenog zavodskog službenika ili drugog lica, odnosno ako ozbiljno ugrožavaju objekat koji se osigurava ili ako se pruženi otpor ne može na drugi način savladati ili narušeni red i mir uspostaviti.

IV - UPOTREBA HEMIJSKIH SREDSTAVA, VODENOG TOPA I ŠMRKOVA SA VODOM

Član 58.

(1) Ovlašteni zavodski službenik može, radi uspostavljanja reda i mira, upotrijebiti hemijsko sredstvo, koje upotrebljava policija, samo ako je teže narušen red i mir od strane zatvorenika ili pritvorenika, ako je došlo do masovne pobune ili do tuče, ako više zatvorenika ili pritvorenika otkáže poslušnost, a na drugi način se ne mogu savladati, ako se jedno ili više lica zatvori ili zabarikadira u prostoriji ili na drugi način sprječava da se do njih dođe.

(2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana mogu se upotrijebiti šmrkovi sa vodom i vodeni top, u skladu sa pravilima koja primjenjuje policija.

Član 59.

(1) Hemijska sredstva, šmrkovi sa vodom i vodeni top mogu se upotrijebiti samo po naređenju upravnika, lica koje ga zamjenjuje, komandira odjeljenja, a van radnog vremena dežurnog službenog lica u Zavodu.

(2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, blaža hemijska sredstva (sprej za ličnu zaštitu) ovlašteni zavodski službenik može upotrijebiti samoinicijativno u slučajevima propisanim članom 57. ovog Pravilnika.

V - UPOTREBA SPECIJALNO OBUČENIH PASA

Član 60.

(1) Radi pronalaženja i hvatanja zatvorenika ili pritvorenika, koji je u bjekstvu, osiguranja određenog prostora i objekta, pronalaženja ukradenih stvari u krugu zavoda, odbijanja napada na ovlaštenog zavodskog službenika ili na drugo lice, ili na objekat, kao i u drugim slučajevima kada se može upotrijebiti vatreno oružje, mogu se koristiti specijalno obučeni psi.

(2) Ovlašteni zavodski službenik je dužan da, prema mogućnostima, spriječi psa u nanošenju povreda licu prema kojem je pas upotrijebljen.

Član 61.

Upotrebu pasa određuje upravnik ili lice koje ga zamjenjuje.

VI - VEZIVANJE I IZDVAJANJE ZATVORENIKA

Član 62.

(1) Prilikom sprovođenja zatvorenika ili pritvorenika ovlašteni zavodski službenik može vezati lice prema pismenom naređenju, ili samoinicijativno.

(2) Ovlašteni zavodski službenik će obavezno, prilikom sprovođenja, vezati lice prema pismenom nalogu upravnika ili komandira odjeljenja.

(3) Ovlašteni zavodski službenik može vezati lice koje sprovodi samoinicijativno i ako nije dobio pismeni nalog, a koje prilikom sprovođenja pruža otpor, pokuša bjekstvo, vrši napad na ovlaštenog zavodskog službenika

koji ga sprovodi ili na drugo lice, kao i ako pretpostavlja da može doći do samopovrjeđivanja ili samoubojstva lica koje sprovodi.

Član 63.

Vezivanje se neće primijeniti prema zatvorenicima ili pritvorenicima koji su očigledno bolesni, stari ili iznemogli ili su teški invalidi, kao i prema ženama čija je trudnoća vidljiva, bez obzira na krivično djelo, osim ako takva lica vatrenim oružjem, odnosno drugim opasnim sredstvom ugrožavaju život ljudi.

Član 64.

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može vezati zatvorenika ili pritvorenika koji u zavodu daje takav otpor koji se na drugi način ne može savladati ili se na drugi način ne može upostaviti red.
- (2) O vezivanju u slučaju iz stava (1) ovog člana ovlašteni zavodski službenik je dužan odmah obavijestiti upravnika ili komandira odjeljenja, a van radnog vremena, dežurno službeno lice Zavoda.
- (3) Vezivanje iz stava (1) ovog člana će se ukinuti kada prestanu razlozi zbog kojih je određeno.
- (4) Vezivanje u smislu odredaba člana 62. do 64. ovog Pravilnika smatra se vezivanje ruku liscama ili drugim pogodnim sredstvom za vezivanje kao što su odjeća i kaiševi, na način kojim se licu koje se veže ne nanose tjelesne povrede.

Član 65.

- (1) O svakom vezivanju zatvorenika ili pritvorenika ovlašteni zavodski službenik dužan je obavijestiti ljekara.
- (2) Potreba za kontinuiranim korištenjem sredstava za vezivanje redovno će se preispitivati od strane ljekara i upravnika Zavoda.
- (3) Ako ljekar smatra da je zdravlje vezanog lica značajno ugroženo naredit će se da se naredba o vezivanju ukine.
- (4) Kada je u interesu zdravlje zatvorenika ili pritvorenika, ljekar može narediti vezivanje tog lica.
- (5) Kada ljekar donese naredbu o vezivanju zatvorenika ili pritvorenika, izvršit će se pregled tog lica, a naredba će se preispitati od strane ljekara najmanje svaka tri sata o čemu se svakom prilikom sastavlja izvještaj.

Član 66.

- (1) Ovlašteni zavodski službenik može privremeno izdvojiti smjestiti u posebnu prostoriju zatvorenika ili pritvorenika koji zbog svojih postupaka predstavlja opasnost za sigurnost službenih lica ili ozbiljno narušava kućni red.
- (2) U slučaju iz stava (1) ovog člana ovlašteni zavodski službenik je dužan odmah obavijestiti upravnika i komandira odjeljenja, a van radnog vremena, dežurno službeno lice u Zavodu.

VII - IZVJEŠTAVANJE O UPOTREBI VATRENOG ORUŽJA I DRUGIH SREDSTAVA PRINUDE

Član 67.

- (1) O svakoj upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude ovlašteni zavodski službenik je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, sastavi pismeni izvještaj u koji unosi podatke o licu prema kojem je oružje ili drugo sredstvo prinude upotrijebio, vrijeme i mjesto, kao i opis razloga i način upotrebe sredstava prinude.

(2) Komandir odjeljenja kome se izvještaj iz stava (1) ovog člana podnosi, dužan je odmah po prijemu izvještaja da provjeri navode u izvještaju i da ga, zajedno sa svojim mišljenjem o pravilnosti postupka ovlaštenog zavodskog službenika, dostavi upravniku.

Član 68.

(1) O svakoj upotrebi vatrenog oružja ili drugog sredstva prinude, izuzev izdvajanja i vezivanja, upravnik je dužan odmah pismeno izvijestiti Ministarstvo pravde, koje cijeni njihovu opravdanost i na osnovu izvještaja, a po potrebi i ispitivanja činjenica na licu mjesta, daje prijedlog za preduzimanje određenih mjera.

(2) O upotrebi vatrenog oružja i drugih sredstava prinude iz stava (1) ovog člana, kada su upotrijebljena protiv pritvorenika, obavještava se i predsjednik suda pred kojim se vodi krivični postupak.

Član 69.

U slučaju težeg narušavanja reda i mira ili pobune u Zavodu, upravnik ili lice koje ga zamjenjuje, a van radnog vremena dežurno službeno lice u Zavodu, dužni su odmah obavijestiti najbližu policijsku upravu i da zatraže pomoć ako ovlašteni zavodski službenici nisu u stanju da sami uspostave red i spriječe bjekstvo lica koje čuvaju, s tim da se obavezno pismeno o tom slučaju obavijesti Ministarstvo pravde.

VIII - OSTALA PRAVILA

Član 70.

(1) U cilju što uspješnijeg rukovanja vatrenim oružjem i drugim sredstvima prinude, ovlašteni zavodski službenici su dužni prisustvovati vježbama.

(2) Vježbe iz stava (1) ovog člana organizuju se i sprovode po posebnom programu koga donosi upravnik uz saglasnost ministra pravde.

Član 71.

Prilikom prijema u Zavod, zatvorenik ili pritvorenik obavezno se upoznaje s odredbama ovog Pravilnika.

IX - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 72.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u "Službenom glasniku BiH".